

Варненски свободен университет
„Черноризец Храбър”

ЕИК по БУЛСТАТ: 103010965

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
за 2016 година

Годишният доклад за дейността на ВСУ “Черноризец Храбър”, гр.Варна за 2016 г. е изготвен съгласно изискванията на чл. 39 на Закона за счетоводството, на база анализ на развитието, пазарните тенденции и присъствие, обществената, макро- и микро-икономическата среда, финансово-икономическото състояние на университета за 2016 г. и перспективите за развитие.

1. Обща информация за дейността

1.1 Регистрация и дейност

ВСУ „Черноризец Храбър” е учреден през 1991 г. Съгласно чл.16 от Закона за висшето образование получава статут на висше училище с решение на 37-то Народно събрание от 21.07.1995 г. (Държавен вестник, бр.68/1995 г.). Именуван е „Черноризец Храбър” с решение на 39-то Народно събрание от 26.03.2003 г. (Държавен вестник, бр.30/2003 г.). На 12.04.2001 г. ВСУ получава институционална акредитация от НАОА. На 13.06.2013 г. НАОА дава нова институционална акредитация на университета за срок от шест години.

Седалище и адрес на управление: гр. Варна, 9007, район „Приморски“, к.к. “Чайка”, ул. „Янко Славчев“ № 84.

ВСУ “Черноризец Храбър“ като висше училище, съгласно чл.6, ал.1 и ал.2 от Закона за висшето образование, е юридическо лице с предмет на дейност: подготовка на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различни области на човешката дейност; повишаване квалификацията на специалисти; развитие на науката, културата и иновационната дейност. Осъществява се и стопанска дейност, пряко свързана с и помощна за основната дейност.

Разкрити клонове: Филиал на ВСУ „Черноризец Храбър” в гр. Смолян, ул. „Перелик“ № 2.

1.2 Собственост и управление

Предвидените в Закона за висшето образование функции на учредител на ВСУ „Черноризец Храбър”, съгласно Правилника за устройството и дейността на ВСУ, се изпълняват от Настоятелството, висш орган на управление.

Органи на управление на ВСУ са: Настоятелство, Президент на ВСУ, Академичен съвет, Ректор.

Представляващ университета е Президентът на ВСУ – проф.д.ик.н. Анна Недялкова.

1.3. Свързани лица

ВСУ „Черноризец Храбър” има отношение на свързано лице със следните предприятия и физически лица:

1.3.1. Предприятия:

- „Академичен парк 2020“ АД - дружество-майка;
- „Академичен парк 2020 Инвест“ ЕАД - дъщерно предприятие на дружеството-майка (предприятие от група);
- „Ханс-Плейс-Инвест“ ЕООД – дъщерно предприятие на „Академичен парк 2020 Инвест“ ЕАД (предприятие от група);
- „Академичен парк 2020 Холидей“ ЕАД - дъщерно предприятие на дружеството-майка (предприятие от група);
- „Зеленика“ ДЗЗД - съвместно предприятие на дружеството-майка;
- „Билдинг мастърс“ ЕООД – съдружник в съвместно предприятие на дружеството-майка;
- Сдружение „ТУР-2013“ - чрез ключов управленски персонал;
- Сдружение „Единение“ - чрез ключов управленски персонал;
- „Гутоара“ ООД - чрез ключов управленски персонал;
- Адвокатско дружество „Янев, Томов и партньори“ - чрез ключов управленски персонал;
- Фондация „Родопски ценности Смолян“ - чрез ключов управленски персонал;
- Сдружение „Инициативна международна асоциация по рѳгби“ - чрез ключов управленски персонал;
- „Старите лозя“ ДЗЗД - чрез ключов управленски персонал;
- Сдружение „Приатели на Европа“ - чрез ключов управленски персонал;
- Сдружение „Регионална агенция за предприемачество и иновации Варна“ - чрез ключов управленски персонал;
- „Албатрос - 1“ ООД - чрез ключов управленски персонал
- „Мега транс“ АД - чрез ключов управленски персонал
- „Чайка пропърти мениджмънт сървис“ ООД - чрез ключов управленски персонал;
- „Профайер“ ООД - чрез ключов управленски персонал
- „Мега транс инженеринг“ ООД - чрез ключов управленски персонал
- „Морски свят 2011“ ООД - чрез ключов управленски персонал;
- „Каданс“ ЕООД - чрез ключов управленски персонал;
- „Студентско обслужване“ ДЗЗД - чрез ключов управленски персонал;
- „Черноморски бряг“ ДЗЗД - чрез ключов управленски персонал.

1.3.2. Физически лица в състава на Настоятелството:

- проф.д.ик.н. Анна Манолова Недялкова - Президент и Председател на Настоятелството на ВСУ, Председател на Съвета на директорите на дружеството-майка;
- доц.д-р Красимир Александров Недялков - Вицепрезидент и член на Настоятелството на ВСУ, Изпълнителен член на Съвета на директорите на дружеството-майка;
- Яни Димитров Янев - Вицепрезидент и член на Настоятелството на ВСУ, Зам. председател на Съвета на директорите на дружеството-майка;
- проф.д.пс.н. Галя Тодорова Герчева – Ректор и член на Настоятелството на ВСУ;
- проф.д-р Павел Георгиев Павлов – Зам.Ректор по НИД и член на Настоятелството на ВСУ;
- проф.д-р Петър Георгиев Христов – Декан на Юридически факултет и член на Настоятелството на ВСУ;
- доц.д-р Елеонора Николова Танкова – Декан на факултет "Международна икономика и администрация" и член на Настоятелството на ВСУ;
- проф.д-р Стефан Недялков Терзиев - Член на Настоятелството на ВСУ;
- проф. Петър Илиев Ангелов – Член на Настоятелството на ВСУ;
- Илия Петров Раев - Член на Настоятелството на ВСУ;
- Марин Михов Василев - Член на Настоятелството на ВСУ;
- Никола Петров Николов - Член на Настоятелството на ВСУ.

2 Анализ на дейността

Анализът на финансовото състояние на университета е направен на база на отчетите за 2016 г. и 2015 г. в хиляди лева.

2.1 Структура и движение на персонала

Категория персонал	2016 г.	2015 г.
2.1.1. Средносписъчен брой на персонала – от тях:	272	279
1. Ръководители	19	21
2. Специалисти	170	172
3. Техници и приложни специалисти	27	27
4. Помощен административен персонал	19	21
5. Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната	2	2
6. Квалифицирани работници	2	2
7. Машинни оператори и монтажници	10	10
8. Професии, неизискващи специална квалификация	23	24

2.1.2. Движение на персонала	2016 г.	2015 г.
1. Наличност по списък в началото на годината	305	333
2. Приети от началото на годината – общо	12	7
3. Напуснали през годината – общо	42	35
4. Наличност в края на годината	275	305

2.2 Структура на разходите и приходите

2.2.1 Структура на разходите и приходите – нестопанска дейност

Разходи/приходи според икономическата им същност	2016 г.		2015 г.		изменение	
	хил.лв.	отн. дял	хил.лв.	отн. дял	хил.лв.	%
I. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА						
A. Разходи за регламентирана дейност						
1. Дарения	2	0.02%	3	0.02%	-1	-33.33%
Всичко А:	2	0.02%	3	0.02%	-1	-33.33%
Б. Административни разходи	12 461	99.73%	14 301	90.67%	-1 840	-12.87%
Общо I:	12 463	99.75%	14 304	90.69%	-1 841	-12.87%
II. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ						
3. Разходи за лихви	2	0.02%	13	0.08%	-11	-84.62%
5. Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	9	0.07%	506	3.21%	-497	-98.22%
6. Други разходи по финансови операции	20	0.16%	949	6.02%	-929	-97.89%
Общо II:	31	0.25%	1 468	9.31%	-1 437	-97.89%
IV. ОБЩО РАЗХОДИ	12 494	100.00%	15 772	100.00%	-3 278	-20.78%
I. ПРИХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА						
Б. Приходи от регламентирана дейност						
1. Приходи от дарения под условие	884	7.63%	2 029	13.79%	-1 145	-56.43%
2. Приходи от дарения без условие	145	1.25%	121	0.82%	24	19.83%
4. Други приходи	10 433	90.02%	11 687	79.43%	-1 254	-10.73%
Общо I:	11 462	98.90%	13 837	94.04%	-2 375	-17.16%
II. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ						
5. Приходи от лихви	22	0.19%	123	0.84%	-101	-82.11%
8. Положителни разлики от промяна на валутни курсове	105	0.91%	754	5.12%	-649	-86.07%
Общо II:	127	1.10%	877	5.96%	-750	-85.52%
IV. ОБЩО ПРИХОДИ	11 589	100.00%	14 714	100.00%	-3 125	-21.24%
РЕЗУЛТАТ	-905		-1 058		153	

От посочените данни е видно, че разходите за нестопанска (учебна) дейност са намалени с 20,78 % (3 278 хил.лв.) спрямо 2015 г. Това се обяснява най – вече с намаления обем административни разходи с 12,87 % (1 840 хил.лв.), в т.ч.: материали със 7,80 % (68 хил.лв.), външни услуги с 12,01 % (258 хил.лв.), възнаграждения и осигуровки с 10,37 % (935 хил.лв.), амортизации с 29,43 % (274 хил.лв.) и други разходи с 22,86 % (305 хил.лв.).

Финансовите разходи са намалени с 97,89 % (1 437 хил.лв.) спрямо предходния период в резултат на намаляване на отрицателни разлики от промяна на валутни разлики с 497 хил.лв. и други разходи по финансови операции с 929 хил.лв.

Приходите от нестопанска (учебна) дейност за 2016 г. са спаднали с 21,24 % (3 125 хил.лв.) спрямо предходния период.

Приходите от регламентирана дейност са намалени с 17,16 % (2 375 хил.лв.). Постъпленията от образователни услуги показват намаление в размер на 10,53 % (1 227 хил.лв.), поради намаления прием на студенти в резултат на демографската криза.

Отчетените приходи от финансираня по проекти, финансирани от ЕС, са намалели с 56,43 % (1 145 хил.лв.).

Финансовите приходи са намалени с 85,52 % (750 хил.лв.), поради спад на получените лихви по банкови сметки с 82,11 % (101 хил.лв.) и положителните разлики от промяна на валутни курсове с 86,07 % (649 хил.лв.).

2.2.2 Структура на разходите и приходите – стопанска дейност

№	Разходи/приходи според икономическата им същност	2016 г.		2015 г.		изменение	
		хил.лв.	отн. дял	хил.лв.	отн. дял	хил.лв.	%
A	РАЗХОДИ:						
2	Разходи за суровини, материали и външни услуги, в т.ч.:	43	42.16%	64	35.76%	-21	-32.81%
2.1	суровини и материали	8	7.84%	11	6.15%	-3	-27.27%
2.2	външни услуги	35	34.32%	53	29.61%	-18	-33.96%
3	Разходи за персонала, в т.ч.	11	10.78%	44	24.58%	-33	-75.00%
3.1	разходи за възнаграждения	9	8.82%	39	21.79%	-30	-76.92%
3.2	разходи за осигуровки	2	1.96%	5	2.79%	-3	-60.00%
4	Разходи за амортизация и обезценка, в т.ч.:	13	12.75%	28	15.64%	-15	-53.57%
4.1	разходи за амортизация	13	12.75%	28	15.64%	-15	-53.57%
5	Други разходи, в т.ч.:	35	34.31%	43	24.02%	-8	-18.60%
5.1	балансова стойност на продадени активи	30	29.41%	33	18.44%	-3	-9.09%
	ОБЩО РАЗХОДИ	102	100.00%	179	100.00%	-77	-43.02%
B	ПРИХОДИ:						
1	Нетни приходи от продажби, в т.ч.:	109	64.12%	122	44.52%	-13	-10.66%
1.2	стоки	51	30.00%	63	22.99%	-12	-19.05%
1.3	услуги	58	34.12%	59	21.53%	-1	-1.69%
4	Други приходи	23	13.53%	114	41.61%	-91	-79.82%
5	Финансови приходи	38	22.35%	38	13.87%	0	0.00%
	ОБЩО ПРИХОДИ	170	100.00%	274	100.00%	-104	-37.96%
B	Финансов резултат за текущия период	68		95		-27	

От посочените данни е видно, че разходите са намалени с 43,02 % (77 хил.лв.) спрямо 2015 г., както следва: разходи за материали с 27,27 % (3 хил.лв.), външни услуги с 33,96 % (18 хил.лв.), възнаграждения с 76,92 % (30 хил.лв.), осигуровки с 60,00% (3 хил.лв.), амортизации с 53,57 % (15 хил.лв.) и други разходи с 18,60 % (8 хил.лв.).

Приходите от стопанска дейност са спаднали с 37,96 % (104 хил.лв.).

Отчетеният нетен приход от продажби бележи спад с 10,66 % (13 хил.лв.), както следва: от стоки с 19,05 % (12 хил.лв.) и от услуги с 1,69 % (1 хил.лв.).

Намалени са приходите от други продажби с 79,82 % (91 хил.лв.).

2.3 Капиталови ресурси

Резултатът от учебната дейност, отразен в „Отчета за приходите и разходите за нестопанска дейност“, е записан в статия „Други резерви“ от пасива на Баланса, съгласно т.4.2 от СС 9.

2.4 Препратки към Годишен финансов отчет

Финансовият отчет е изготвен в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството и Националните счетоводни стандарти, утвърдени от Министерски съвет с ПМС № 394/30.12.2015г., в сила от 01.01.2016 г.

2.4.1 Анализ на имуществената структура

Видове активи и пасиви	2016 г.		2015 г.		изменение	
	хил.лв.	отн дял	хил.лв.	отн дял	хил.лв.	%
АКТИВИ						
Дълготрайни активи						
<i>Дълготрайни нематериални активи</i>	74	0.12%	459	0.67%	-385	-83.88%
<i>Дълготрайни материални активи</i>	9 198	14.16%	9 329	13.61%	-131	-1.40%
<i>Дългосрочни финансови активи</i>	16 235	24.99%	16 418	23.94%	-183	-1.11%
Общо дълготрайни активи	25 507	39.27%	26 206	38.22%	-699	-2.67%
Краткотрайни активи						
<i>Материални запаси</i>	474	0.73%	492	0.72%	-18	-3.66%
<i>Търговски и други вземания</i>	1 029	1.58%	831	1.21%	198	23.83%
<i>Парични средства</i>	37 905	58.36%	40 987	59.78%	-3 082	-7.52%
Общо краткотрайни активи	39 408	60.67%	42 310	61.71%	-2 902	-6.86%
Разходи за бъдещи периоди	41	0.06%	51	0.07%	-10	-19.61%
ОБЩО АКТИВИ	64 956	100.00%	68 567	100.00%	-3 611	-5.27%
ПАСИВИ						
Резерви	62 624	96.41%	66 261	96.64%	-3 637	-5.49%
Провизии за компенсируеми отпуски	743	1.14%	723	1.05%	20	2.77%
Краткосрочни пасиви						
<i>Задължения към финансови предприятия</i>	0	0.00%	89	0.13%	-89	-100.00%
<i>Получени аванси</i>	667	1.03%	741	1.08%	-74	-9.99%
<i>Задължения към доставчици</i>	24	0.04%	33	0.05%	-9	-27.27%
<i>Задължения към предприятия от група</i>	19	0.03%	14	0.02%	5	35.71%
<i>Задължения към персонала</i>	25	0.04%	9	0.01%	16	177.78%
<i>Задължения към осигурители</i>	147	0.23%	149	0.22%	-2	-1.34%
<i>Данъчни задължения</i>	68	0.10%	78	0.11%	-10	-12.82%
<i>Други задължения</i>	119	0.18%	0	0.00%	119	100.00%
Общо краткосрочни пасиви	1 069	1.65%	1 113	1.62%	-44	-3.95%
Приходи за бъдещи периоди, финансираня	520	0.80%	470	0.69%	50	10.64%
ОБЩО ПАСИВИ	64 956	100.00%	68 567	100.00%	-3 611	-5.27%

Активите на ВСУ „Черноризец Храбър“ към 31.12.2016г., спрямо предходната 2015г., са намалели с 3 611 хил.лв., в процентно изражение с 5,27 %.

Дълготрайните (нетекущите) активи формират 39,27 % от общата стойност на активите. Тяхната стойност намалява с 2,67 % в края на годината, спрямо предходната, предимно поради намаляване на дълготрайните нематериални активи. Относителният им дял в структурата на активите се е увеличил с 1,05 %.

Краткотрайните (текущите) активи формират 60,73 % от общата стойност на активите. Те са намалени в стойностно изражение с 6,86 % спрямо 2015г. Относителният им дял в структурата на активите показва намаление с 1,04 %.

ВСУ „Черноризец Храбър“ финансира основната си дейност със собствен капитал.

Резервите към 31.12.2016г. формират 96,41 % от общата стойност на пасивите. Стойността им намалява през 2016г. спрямо отчетената в 2015г. с 5,49 %.

Финансиранията по проекти към 31.12.2016г. формират 0,80 % от общата стойност на пасивите. В стойностно изражение се увеличават с 10,64 %.

Размерът на собствения капитал формира 96,41 % от общия капитал. Относителният му дял показва намаление с 0,23 %.

Към 31.12.2016г. ВСУ няма дългосрочни (нетекущи) пасиви.

Краткосрочните (текущите) пасиви в края на 2016 г. формират 1,65 % от общата стойност на пасивите. Показват намаление в стойностно изражение с 1,31 % и увеличение като относителен дял с 0,03 %.

2.4.2 Дълготрайни материални активи

(в хил. лв.)

Отчетна стойност	Салдо към 01.01.2016г.	Придобити активи	Отписани активи	Салдо към 31.12.2016г.
Земи	572	0	0	572
Сгради и конструкции	1 713	0	0	1 713
Машини, производствено оборудване и апаратура	659	0	4	655
Съоръжения и други	4 916	109	435	4 590
Разходи за придобиване на ДМА	5 194	0	0	5 194
Общо	13 054	109	439	12 724

Признати амортизации	Салдо към 01.01.2016г.	Начислена амортизация	Отписана амортизация	Салдо към 31.12.2016г.
Сгради и конструкции	211	69	0	280
Машини, производствено оборудване и апаратура	595	17	4	608
Съоръжения и други	2 919	117	399	2 638
Общо	3 725	203	402	3 526

Балансова стойност	Салдо към 01.01.2016г.	Салдо към 31.12.2016г.
Земи	572	572
Сгради и конструкции	1 502	1 433
Машини, производствено оборудване и апаратура	64	47
Съоръжения и други	1 997	1 952
Разходи за придобиване на ДМА	5 194	5 194
Общо	9 329	9 198

2.4.3 Търговски и други вземания

Търговските и други вземания на университета са в размер на 3 855 хил.лв., от които текущи 1 009 хил.лв., в основната си част: вземания от клиенти, доставчици по аванси, други дебитори, със срок на ликвидност до 1 год.

2.4.4 Парични средства

Към 31.12.2016г. ВСУ има налични парични средства в каса, разплащателни и депозитни сметки в лева и валута. Паричните средства във валута се оценяват по заключителния курс на БНБ към датата на годишния финансов отчет.

2.4.5 Дългосрочни и краткосрочни задължения

Текущите задължения са основно към клиенти по аванси, което е и най-голямото перо – в размер на 667 хил.лв. (внесени семестриални такси за зимен семестър, приключващ в края на м. февруари 2017г.).

Задълженията към доставчици са текущи – 24 хил.лв., платени през м. януари 2017г.

Задълженията към предприятия от група са текущи – 19 хил.лв., платени през м. януари 2017г.

Задълженията към персонала в размер на 25 хил.лв. са платени през м. януари 2017г.

Провизирани са задължения по компенсируеми отпуски в размер на 743 хил.лв., от които 634 хил.лв. за възнаграждения и 109 хил.лв. за осигурителни вноски.

Осигурителните задължения в размер на 147 хил.лв. са начислени през м.декември 2016г. и преведени към републиканския бюджет през м. януари 2017г.

Данъчните задължения в размер на 68 хил.лв. са свързани с начислен ДДС и данък по ЗДДФЛ през м.декември 2016г., както и данък върху разходите по чл.204 от ЗКПО, начислен през 2016г. Сумите са преведени към републиканския бюджет съгласно законоустановените срокове.

2.5 Финансов анализ

I. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ		2016г.	2015г.
1	Коефициент на ефективност на разходите	0,93	0,94
2	Коефициент на ефективност на приходите	1,07	1,06
II. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЛИКВИДНОСТ			
1	Коефициент за обща ликвидност	21,77	23,07
2	Коефициент за бърза ликвидност	21,51	22,80
3	Коефициент за незабавна ликвидност	20,92	22,32
4	Коефициент за абсолютна ликвидност	20,92	22,32
III. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ФИНАНСОВА АВТОНОМНОСТ			
1	Коефициент на финансова автономност	34,56	36,09
2	Коефициент на задлъжнялост	0,03	0,03

Показателите за ефективност на приходите и разходите са влошени спрямо 2015г. на база намаляване на разходите с 21,03 %, а на приходите с 21,54 %.

Коефициентът на ефективност на разходите е влошен с 0,01 пункта.

Коефициентът на ефективност на приходите е влошен с 0,01 пункта.

Резултатите от анализа на ликвидността показват, че ВСУ е в състояние своевременно и в пълен обем да извършва разплащания по възникнали задължения, въпреки намаляването на коефициентите съответно с 1,30 пункта; 1,29 пункта и 1,40 пункта.

Коефициентът на финансова автономност е намален с 1,53 пункта, но привлечения капитал през отчетния период се покрива над 34 пъти със собствен капитал.

Коефициентът на задлъжнялост показва, че задълженията са само 0,03 лв. спрямо 1 лв. собствен капитал.

2.6 Финансови инструменти, политика по управление на финансовия риск и експозиция към основните групи финансови рискове

При осъществяване на дейността си ВСУ „Черноризец Храбър“ може бъде изложен на определени финансови рискове, които оказват въздействие върху неговите резултати. Това са:

- валутен риск
- ценови риск
- кредитен риск
- ликвиден риск
- риск, свързан с паричния поток

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на университета.

Политиката на ВСУ за управление на финансовия риск е консервативна, като главна цел е в хода на обичайната му дейност финансовите ресурси да не бъдат изложени на посочените рискове.

Политиката относно управление на финансовия риск на ВСУ касае способността му да:

- изпълнява задълженията си навременно;
- реализира добра събираемост на вземанията;
- генерира приходи;
- финансира приоритетно ключови инвестиционни проекти;
- да инвестира в рентабилни инвестиции.

Политиката относно управление на финансовия риск на ВСУ отчита влиянието на ключови фактори като:

- междуфирмените вземания и задължения;
- събираемост на вземанията;
- ценова политика;
- търговска политика;
- данъчна политика и ползването на данъчни облекчения;
- плащане на санкции;
- технологичната обезпеченост на университета;
- пазари за реализация на предлаганите услуги;
- конкурентоспособността на университета;
- взаимоотношения с финансово-кредитни институции;
- развитие на международните отношения.

Политиката относно управление на финансовия риск на ВСУ включва следните принципи:

- стриктно спазване на действащото законодателство;
- мониторинг на ключови финансови показатели;
- обезпечаване на мениджмънта с финансово - счетоводна информация за вземане на решения;
- своевременно осигуряване на необходимите финансови ресурси за развитие на университета при възможно най-изгодни условия;
- ефективно инвестиране на разполагаемите ресурси (собствени и привлечени);
- управление на капитала и активите на университета (включително и привлечените капитали);
- финансово обезпечаване на съхранението и просперитета на университета.

2.6.1 Валутен риск

Валутният риск обобщава възможните негативни импликации върху възвращаемостта на инвестициите в страната, вследствие на промени във валутния курс. Като гарант за макроикономическата стабилност, България ще запази паричния съвет при съществуващото равнище на фиксиран валутен курс от 1.95583 лева за 1 евро до присъединяването на страната към еврозоната.

Поскъпването на долара влияе пряко върху стойността на номиналния внос и износ, като от гледна точка на българската икономика оскъпява вноса в долари. Положителните ефекти за икономиката на България от обезценяването на еврото спрямо долара са по-значими от негативните. В търговията си с трети страни България се разплаща най-често в долари, делът на които е значително по-висок от средния за еврозоната, а делът на долларите разплащания при вноса е по-голям от този при износа. Поскъпването на долара спрямо еврото ще доведе до влошаване на условията на търговия за България с държави извън ЕС при запазване на цените на суровините на същото ниво. Негативният ефект от поскъпването на долара върху условията на търговия обаче се компенсира частично от реакцията на долларите на суровините спрямо динамиката на курса на долара, която е низходяща. България е нетен вносител на първични стоки, каквито са металите и храните, и че делът на разплащанията в долари във вноса е по-висок от този в износа, БНБ очаква поскъпването на долара спрямо еврото да влоши за България условията на търговия за тази група стоки.

От друга страна, в зависимост от степента, в която по веригата на предлагането по-високите вносни цени се пренасят в страната, може да се очаква повишаване на крайните цени и/или понижаване на печалбите на фирмите.

ВСУ осъществява своята дейност основно на вътрешния пазар. Поради това е изложен на нисък валутен риск, тъй като почти всички операции и сделки са деноминирани в български лева и евро. Известна степен на валутен риск съществува единствено по сключения договор за прехвърляне на вземания в щатски долари, но без това да застрашава дейността на университета.

2.6.2 Ценови риск

Ценовият риск се определя в две направления: по отношение на пазарната конюнктура и по отношение на вътрешнофирмените разходи. Продажната цена трябва да бъде съобразена и с двата фактора, като се цели тя да покрива разходите на университета и да носи определено ниво на печалба. Същевременно с това, цената следва и да не се отдалечава значително от дефинираната на пазара, тъй като това ще рефлектира върху търсенето на услугите в най-общ смисъл.

На база посоченото по-горе, пазарната конюнктура, както и нивото на вътрешнофирмените ни разходи и нивото на печалбата ни, към момента на изготвяне на настоящия доклад, оценяме ценовия риск като нисък.

2.6.3 Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност ВСУ не използва заемни средства и не е изложен на кредитен риск.

2.6.4 Ликвиден риск

Ликвиден риск възниква при положение, че ВСУ не изпълни насрещните си задължения, когато те станат изискуеми. Ръководството прилага подход, който да осигури необходимия ликвиден ресурс, за да се посрещнат настъпилите задължения при нормални или стресови условия, без да се реализират неприемливи загуби или да се увреди репутацията на университета.

На база анализа на задълженията на ВСУ, както и съотношението между собствения и привлечен капитал към момента на изготвяне на настоящия доклад няма ликвиден риск.

2.6.5 Риск, свързан с паричния поток

Рискът, свързан с паричния поток разглежда преди всичко проблемите с наличните парични средства в университета. Тук главна роля играе договорната политика на ВСУ, която следва да защитава фирмените финанси, като гарантира регулярни входящи потоци от страна на клиенти, както и навременни плащания на задълженията. Целта на университета е винаги да се намира в положителната стойност на ликвидността, т.е. да може да посреща текущите си задължения.

На база посоченото по-горе и анализа на входящите и изходящите ни парични потоци към момента на изготвяне на настоящия доклад няма риск, свързан с паричния поток.

2.7 Важни събития , настъпили след годишното счетоводно приключване

Няма настъпили събития след изготвянето на годишния финансов отчет, изискващи оповестяване.

2.8 Политика по опазване на околната среда

ВСУ „Черноризец Храбър“ полага усилия за постигане на непрекъснато подобрене на екологичните показатели и резултатността си спрямо околната среда при осъществяване на дейността си, в предлагането на стоки и услуги

Основните принципи и приоритети на политиката по опазване на околната среда са:

- оценка влиянието върху околната среда на осъществяваните от университета дейности, предлаганите стоки и услуги;
- съответствие с нормативните изисквания по опазване на околната среда, имащи отношение към дейностите и процесите на университета и техните аспекти;
- спазване на всички нормативни актове и вътрешни разпоредби за опазване на околната среда;
- следене на ключовите характеристики на процесите и дейностите, имащи значимо въздействие върху околната среда и вземане на предпазни мерки срещу потенциално замърсяване на околната среда;
- икономия на енергия, материали и хартия във всички дейности;
- ефективно управление на генерираните отпадъци, намаляването и рециклирането им;
- ангажираността и съпричастността на работещите в университета по отношение на политика за опазване на околната среда;
- обучение и засилване на персоналната отговорност на работещите към опазване на околната среда;
- популяризация на концепцията за „зелена околна среда” сред персонала, клиентите и доставчиците на университета.

2.9 Научно - изследователска и развойна дейност

Научноизследователската дейност се провежда в съответствие с научната политика на ВСУ и потребностите на обществената практика. Финансирането ѝ се осъществява въз основа на конкретизиран от Академичния съвет план за всяка учебна година.

Научноизследователската и експертно-консултантска дейност във ВСУ „Черноризец Храбър“ се основава на действащите в Република България разпоредби на Закон за висшето образование, Закон за насърчаване на научните изследвания, Закон за развитие на академичния състав и правилника за приложението му, решенията на Настоятелството на ВСУ, Правилник за устройството и дейността на ВСУ и вътрешноуниверситетските нормативни актове (Наредба № 2 за управлението и организацията на научноизследователската дейност, Наредба № 3 за академичния състав, Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“, Инструкция № 5 за определяне и оценяване на заетостта на преподавателите).

Научноизследователска дейност във ВСУ „Черноризец Храбър“ се осъществява в следните направления:

- Научните изследвания във ВСУ са насочени към създаването на нови научни знания или научноприложни продукти, както и за обосноваване и развитие на обучението;
- Научните изследвания и проекти в приоритетните области са насърчават с предимство от ВСУ;
- ВСУ планира и провежда съвместни изследователски проекти с други висши училища, научни организации и институти;
- Провеждането на научни изследвания е неотделима част от дейността на академичния състав на университета и тази дейност чрез интелектуалния продукт подпомага научното израстване на кадрите и създаването на собствен научен потенциал на университета по пътя на придобиване на научни степени и звания;
- Научните изследвания във ВСУ се финансират на конкурсен принцип, въз основа на експертна оценка на предлагания проект.

Научноизследователската дейност на ВСУ „Черноризец Храбър“ включва: фундаментални научноприложни изследвания; проектиране, създаване на програмни продукти, консултантска дейност; експертизи и се извършва от творчески колективи, сформирани от преподаватели, докторанти и студенти.

3. Управление и перспективи за развитие

Мисията на ВСУ „Черноризец Храбър“ е заявената пред обществото и младите хора отговорност на учредителите и академичния състав университетът да бъде:

- Европейски модел на частното висше образование.
- Изследователски и високотехнологичен тип университет.
- Гъвкав, иновативен и адаптивен към динамиката на пазара на труда и потребностите на обществото.
- Ориентиран към студентите, тяхната професионална пригодност и личностна реализация.
- С висококвалифициран и международно конвертируем собствен академичен състав.
- Отговорен за перманентната реализация на философията „тотално качество“.
- Инициатор и активен субект на институционални, социални и бизнес партньорства за развитие на човешките ресурси, за повишаване на техния образователен и професионален капацитет.

Сумарен израз на основните компоненти на мисията е визията за съвременен университет, конкурентоспособен в Европейското образователно пространство.

Управлението на ВСУ „Черноризец Храбър“ е съобразено със:

- законите на Република България, уреждащи висшето образование, науката и други, свързани с тях дейности;
- критериите за институционална акредитация на висшите училища, утвърдени със заповед на Председателя на НАОА;
- тенденциите и стандартите на Европейското образователно и научно пространство;
- мисията на ВСУ и спецификата му на частно висше училище.

Целеви задачи на управлението:

- стабилност и устойчиво развитие на системата;
- условия за взаимодействие на системата с динамична пазарна среда и нарастващ конкурентен натиск;
- организационна регламентация на процесите;
- баланс (равновесие) между стабилност и гъвкавост – съчетаване на способността за стандартизирани реакции с готовност за реакции на специфични външни импулси и сигнали;

- творческо отношение към иновацията и собствения облик (собствената визия) на ВСУ;
- реализация на философията „Тотално качество”.

Основни подходи на управлението:

- взаимна обвързаност на стратегическото с краткосрочното и оперативното планиране;
- баланс между системно-структурния и процесен подход в управлението;
- академично предприемачество;
- коригиращи и превантивни действия за усъвършенстване и саморазвитие на системата в резултат на самооценките и външните оценки;
- осъществяване на управлението чрез приложение на информационни технологии и единни бази данни.

Ориентири за равновесие на системата са:

- открояване на факторите, които влияят върху поведението на системата, и отчитане на влиянието им върху областите на целеполагане;
- определяне на ключовите за всеки планов период процеси и дейности;
- наличие на организационни правила, регламентиращи процесите и дейността на системата;
- наличие на операционална система и концепция за ефективност на системата. Конкретност, измеримост, постижимост, определеност във времето на процесите и операциите;
- съотношение между централизация и децентрализация в управлението;
- управление на релацията “права – отговорности – компетентност”, персонифициране на резултата.

Перспективи за развитие на ВСУ:

1. ВСУ функционира в условията на засилваща се институционална и специалностна конкуренция при набирането и обучението на студенти. В последните години тази конкуренция се усложнява поради наличието на кризисни фактори в икономиката и съществено намаляване на младежките генерации от средното образование, търсещи образователни услуги. Определено влияние оказва и интернационализацията на висшето образование и агресивните политики на сродните чуждестранни университети. Всичко това се отрази в известна степен в броя на обучаваните студенти по определени специалности.

2. Въпреки горните въздействия, ВСУ заема много добри и стабилни пазарни позиции в системата на висшите училища в България, като държи едно от първите места сред частните университети в страната по брой на обучаваните студенти и пазарен дял. Това е резултат от правилно избран и развиван спектър от специалности и професионални направления, което е едно добро постижение в условията на бързо променящите се условия на пазара на образователни и научни услуги.

3. От позициите на общо приетите 6 конкурентообразуващи фактора, осигуряващи добрият конкурентен статус на всяко висше училище в страните от ЕС и света, ВСУ развива и разполага с необходимите материални, човешки и интелектуални ресурси за ефективно обучение, научноизследователска дейност и обслужване потребностите на практиката.

4. Поддържането и повишаването на конкурентния статус на ВСУ в неговото досегашно и особено бъдещо развитие изисква акцент върху интензивните фактори за конкурентоспособност и ръководството на университета ще работи системно и целенасочено за:

- ефективност и интерактивност от работата на субективния фактор;
- по-нататъшни промени в образователния профил, който да утвърждава и развива спецификата и уникалността в подготовката на специалисти с висша квалификация;
- осигуряване на приоритет за създаването на нови продукти по веригата LLL (Life Long Learning/;

- оптимизация на стойностните параметри в обучението с цел наличие и акумулиране на достатъчен нетен паричен ресурс и привлекателност на ВСУ;
- ефективна и ефикасно функционираща администрация, изцяло ориентирана към удовлетворяване изискванията и потребностите на обучаваните, преподавателите и управлението на ВСУ.

Съставител : .....
/Румяна Жекова - гл. счетоводител /

Ръководител: .....
/проф.д.ик.н.Анна Недялкова /

31.03.2017 г.
гр.Варна